

Neoficialus vertimas

EUROPOS TARYBA
EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ TEISMAS
TREČIASIS SKYRIUS

BYLA BIRUTIS IR KITI PRIEŠ LIETUVĄ

(Pareiškimų Nr. 47698/99 ir 48115/99)

SPRENDIMAS

STRASBŪRAS

2002 m. kovo 28 d.

Byloje Birutis ir kiti prieš Lietuvą

Europos Žmogaus Teisių Teismas (Trečiasis skyrius), posėdžiaudamas kolegija, sudaryta iš:

pirmininko G. RESS,
teisėjų L. CAFLISCH,
P. KÜRIO,
R. TÜRMEŅ,
J. HEDIGAN,
M. TSATSA-NIKOLOVSKA,
H. S. GREVE

ir skyriaus kanclerio V. BERGER,

po svarstymo uždarame posėdyje 2002 m. kovo 7 dieną

skelbia šį sprendimą, kuris buvo priimtas tą dieną:

PROCESAS

1. Byla buvo pradėta trims Lietuvos Respublikos piliečiams – Kęstučiui Biručiiui ir Vidmantui Bylai bei Vidmantui Bylai („pareiškėjams“) – atitinkamai 1999 m. sausio 11 ir 15 dieną pateikus pareiškimus (Nr. 47698/99 ir 48115/99) Europos Žmogaus Teisių Teismui („Teismui“) prieš Lietuvos Respubliką pagal Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos („Konvencijos“) 34 straipsnį. Teisme jiems atstovavo J. Jasiulevičius, Vilniuje praktikuojantis advokatas.

2. Lietuvos Vyriausybei („Vyriausybei“) atstovavo jos atstovas, teisingumo viceministras G. Švedas.

3. Konkrečiai pareiškėjai teigė, kad jiems nebuvo užtikrintas teisingas procesas ir kad buvo pažeistos jų gynybos teisės, kadangi jie buvo nuteisti anoniminių parodymų pagrindu.
4. Pareiškimai buvo paskirti Teismo Trečiajam skyriui (Teismo reglamento 52 straipsnio 1 dalis). Šiame skyriuje, kaip numato Teismo reglamento 26 straipsnio 1 dalis, buvo sudaryta kolegija bylai nagrinėti (Konvencijos 27 straipsnio 1 dalis).
5. Kolegija nusprendė sujungti procesą dėl abiejų pareiškimų (Teismo reglamento 43 straipsnio 1 dalis).
6. 2000 m. sausio 24 dieną pareiškėjams pagal Teismo teisinės pagalbos sistemą buvo suteikta teisinė pagalba.
7. 2000 m. spalio 6 dienos sprendimu kolegija paskelbė pareiškimus iš dalies priimtinais.
8. 2000 m. lapkričio 13 dieną pareiškėjų buvo paprašyta iki 2001 m. sausio 10 dienos suformuluoti pasiūlymus dėl taikaus susitarimo (Konvencijos 38 straipsnis) ir reikalavimus dėl teisingo atlyginimo (Konvencijos 41 straipsnis). 2001 m. sausio 12 dieną šis terminas buvo pratęstas iki 2001 m. vasario 8 dienos, bet pareiškėjai nepateikė nei tokių pasiūlymų, nei reikalavimų.
9. 2001 m. lapkričio 1 dieną Teismas pakeitė savo skyrių sudėtį (Reglamento 25 straipsnio 1 dalis). Ši byla buvo paskirta naujai sudarytam Trečiajam skyriui (Reglamento 52 straipsnio 1 dalis).

FAKTAI

10. Pirmasis pareiškėjas, Kęstutis Birutis, yra Lietuvos Respublikos pilietis, gimęs 1974 m. Antrasis pareiškėjas, Vidmantas Byla, yra Lietuvos Respublikos pilietis, gimęs 1968 m. Trečiasis pareiškėjas, Laimonas Janutėnas, yra Lietuvos Respublikos pilietis, gimęs 1976 m. Šiuo metu pirmasis ir antrasis pareiškėjai yra kalinami Lukiškių kalėjime, Vilniuje. Trečiasis pareiškėjas šiuo metu kalinamas Pravieniškių kolonijoje, Kauno rajone.

I. BYLOS APLINKYBĖS

11. Atlikdami jiems paskirtas bausmes Pravieniškių kolonijoje, pareiškėjai buvo įtarti dalyvavę riaušėse, įvykusiose kolonijoje 1997 m. sausio 15 dieną. 21 kalinamasis (tarp jų ir pareiškėjai) buvo apkaltinti sukėlę riaušes ar jose dalyvavę.

12. Trečiasis pareiškėjas, atlikęs pradinę bausmę, 1997 m. vasario 14 dieną buvo paleistas iš kolonijos. 1997 m. birželio 25 dieną jis buvo sulaukytas dėl riaušių bylos. Viso šios bylos proceso metu pirmasis ir antrasis pareiškėjai vis dar buvo beatlieką pradinės bausmės.

13. Parengtinio tyrimo metu buvo apklausti du trečiojo pareiškėjo liudytojai. Teisminio nagrinėjimo metu Kauno apygardos teismas išskvietė vieną trečiojo pareiškėjo liudytoją. Pirmasis ir antrasis pareiškėjai liudytojų nekvietė.

14. 1997 m. lapkričio 3 dieną Kauno apygardos teismas nuteisė visus bylos teisiamuosius, tarp jų ir pareiškėjus. Teismas pripažino, kad pirmasis ir antrasis pareiškėjai organizavo riaušes bei padarė chuliganizmą. Jie buvo nuteisti laisvės atėmimu dešimčiai metų. Trečiasis pareiškėjas buvo pripažintas kaltas aktyviai dalyvavęs riaušėse ir nuteistas laisvės atėmimu šešeriems metams.

15. Nustatydamas pirmojo pareiškėjo kaltę teismas rėmėsi septyniolikos įslaptintų liudytojų, iš kurių dauguma buvo kiti kalinamieji, parodymais. Šiuos parodymus parengtinio tyrimo metu užrašė prokurorai. Įslaptinti liudytojai paliudijo, kad pirmasis pareiškėjas organizavo riaušes. Teismas taip pat rėmėsi parengtinio tyrimo metu kitų trijų kaltinamųjų – J., S., ir T. – duotais parodymais, patvirtinančiais pirmojo pareiškėjo kaltę. Apygardos teismas pažymėjo, kad J., S. ir T. po to pakeitė parodymus nurodydami, *inter alia*, kad prokurorai juos vertė apkaltinti pirmąjį pareiškėją. Tačiau teismas laikė, kad pradiniai J., S. ir T.

parodymai buvo pagrįsti ir kad jie pakeitė savo parodymus tik gąsdinami kitų kaltinamųjų. Teismas taip pat atsižvelgė į nukentėjusiojo, „žemesniajai kalinių kastai“ priklausančio kalinamojo, teismo nagrinėjimo metu duotus parodymus. Pastarasis paliudijo, kad pirmasis pareiškėjas jį užpuolė 1997 m. sausio 15 dieną. Teismas taip pat atkreipė dėmesį į teismo nagrinėjimo metu penkių kolonijos personalo narių duotus parodymus, kad pirmasis pareiškėjas organizavo riaušes. Apygardos teismas pripažino, kad riaušių dieną pirmasis pareiškėjas buvo apsvaigęs nuo alkoholio. Darydamas išvadą, kad pirmasis pareiškėjas buvo kaltas dėl riaušių ir chuliganizmo, teismas taip pat paminėjo netiesioginius įrodymus: įvykio vietos apžiūros protokolą, daiktinius įrodymus ir ekspertizių išvadas.

16. Pripažindamas antrąjį pareiškėją kalnu apygardos teismas rėmėsi devyniolikos išlaptintų liudytojų parodymais, prokurorų užrašytais parengtinio tyrimo metu. Išlaptinti liudytojai paliudijo, kad antrasis pareiškėjas taip pat buvo riaušių organizatorius. Kaip ir pirmojo pareiškėjo atveju, teismas atmetė vėlesnius J., S. ir T. parodymus, pripažindamas, kad jų pradiniai, parengtinio tyrimo metu duoti parodymai sudarė pakankamą pagrindą antrojo pareiškėjo kaltei nustatyti. Teismas taip pat atsižvelgė į dviejų nukentėjusiųjų – kalinamųjų, priklausančių „žemesniajai kalinių kastai,“ – parodymus, duotus teismo nagrinėjimo metu. Pastarieji nurodė, kad 1997 m. sausio 15 dieną pareiškėjas mušė kitus kalinamuosius, puolė kolonijos personalo narius ir barikadavo koloniją. Panašius parodymus davė šeši kolonijos personalo nariai, iškviesti į teisminį bylos nagrinėjimą. Apygardos teismas pripažino, kad riaušių metu antrasis pareiškėjas buvo apsvaigęs nuo alkoholio. Teismas taip pat pažymėjo, kad antrojo pareiškėjo kaltumą riaušių ir chuliganizmo padarymu netiesiogiai įrodė įvykio vietos apžiūros protokolai, daiktiniai įrodymai ir ekspertizių išvados.

17. Trečiojo pareiškėjo kaltei pagrįsti apygardos teismas rėmėsi tik šešių išlaptintų liudytojų parodymais, parengtinio tyrimo metu užrašytais prokurorų.

18. Apygardos teismas padarė išvadą, kad pirmasis ir antrasis pareiškėjai buvo aiškūs 1997 m. sausio 15 dienos riaušių organizatoriai, jie buvo girti ir „kurstė žemesniųjų kastų kalinamuosius dalyvauti darant nusikaltimą“. Teismas taip pat nutarė, kad trečiojo pareiškėjo „dalyvavimo darant nusikaltimą laipsnis buvo mažesnis“.

19. Pareiškėjai padavė skundus, kuriuose nurodė, kad jie nepadarė inkriminuotų nusikaltimų, išlaptintų liudytojų parodymai buvo nepagrįsti, jų nuodugnai neištyrė nei teisiamieji, nei teismas, o Kauno apygardos teismas ignoravo tam tikrus parengtinio tyrimo metu kitų kalinamųjų duotus parodymus. Jų nuomone, 1997 m. sausio 15 dienos įvykiuose dalyvavo beveik 300 kalinių. Pareiškėjai teigė, kad kolonijos administracija juos viktimizavo: skatino kitus kalinamuosius duoti anoniminius parodymus, žadėdama su jais [kalinamaisiais] palankiai elgtis. Be to, „išlaptinti liudytojai“ patys, kaip teigiama, dalyvavo riaušėse ir bendradarbiavo su pareigūnais siekdami išvengti baudžiamojo persekiojimo. Prokurorai taip pat apskundė pirmosios instancijos nuosprendį, prašydami skirti griežtesnes bausmes.

20. 1998 m. balandžio 29 dieną Apeliacinis teismas atmetė skundus, pripažindamas, kad apygardos teismas tinkamai nustatė pareiškėjų kaltę ir paskyrė teisingas bausmes. Jis nustatė, kad valstybės vidaus baudžiamasis procesas leidžia pirmosios instancijos teismui atsižvelgti į parengtinio tyrimo metu išlaptintų liudytojų duotus parodymus, nekviečiant tų liudytojų į teismą.

21. Pareiškėjai padavė kasacinį skundą Aukščiausiajam Teismui, skųsdamiesi, *inter alia*, kad žemesnieji teismai nepašalino nurodomų prieštaravimų tarp išlaptintų liudytojų parodymų.

22. 1998 m. spalio 20 dieną Aukščiausiasis Teismas atmetė skundus, pripažindamas, kad žemesnieji teismai tinkamai išsprendė bylą. Jis pažymėjo, kad pirmasis ir antrasis pareiškėjai buvo nuteisti ne vien tik anoniminių parodymų pagrindu, bet taip pat remiantis nukentėjusiųjų ir kolonijos personalo parodymais. Aukščiausiasis Teismas pripažino, kad trečiasis pareiškėjas buvo nuteistas iš esmės remiantis išlaptintų liudytojų parodymais. Tačiau, kasacinės instancijos teismo nuomone, šie parodymai buvo nuoseklūs ir papildė kitus jo kaltę patvirtinančius įrodymus. Nebuvo rasta jokių proceso pažeidimų, padarytų teismams atsisakant apklausti išlaptintus liudytojus.

II. BYLAI REIKŠMINGOS VIDAUS TEISĖS NUOSTATOS IR PRAKTIKA

23. Pagal Baudžiamojo proceso kodekso 156¹ straipsnio 1 dalį, prokuroras ar tardytojas sunkių nusikaltimų bylose turi teisę įslaptinti liudytojo tapatybę, norėdami užtikrinti to asmens saugumą. Pagal šio straipsnio 2 dalį, parengtinio tyrimo metu niekas, išskyrus prokurorą ar tardytoją, neturi teisės sužinoti įslaptinto liudytojo asmens tapatybę nustatančių duomenų. 3 dalis numato, kad duomenys apie įslaptintus liudytojus yra valstybinė paslaptis. Teisę susipažinti su to asmens tapatybę nustatančiais duomenimis turi tik prokurorai, tardytojai ir teisėjai.

Šio Kodekso 118¹ straipsnio 1 dalis numato, kad įslaptintas liudytojas įvardijamas slapyvardžiu. Liudytojo asmens duomenys laikomi specialiaame tardymo veiksmo protokolo priede, atskirai nuo bylos medžiagos.

Pagal Kodekso 317¹ straipsnio 1 dalį, jeigu liudytojo tapatybę įslaptinta, teismas gali neapklausti tokio asmens teismo posėdyje, o jo anoniminius parodymus balsu perskaityti teismo posėdyje. 2 ir 3 dalys numato teismui galimybę savo iniciatyva apklausti įslaptintą liudytoją nedalyvaujant teisminio nagrinėjimo dalyviams. Šio straipsnio 4 dalis skelbia, kad teismas taip pat gali apklausti liudytoją neviešame posėdyje dalyvaujant šalims. Tokiu atveju teismas turi sudaryti akustines ir vizualines kliūtis, kad kiti proceso dalyviai nenustatytų įslaptinto liudytojo tapatybės.

Kodekso 265 straipsnis numato, kad teisiamašis teisminiame nagrinėjime turi lygias teises teikti ir ginčyti įrodymus ir teisminis nagrinėjimas vyksta rungtyniškai. 267 straipsnio 5 punktas patikslina, kad teisiamašis turi teisę dalyvauti tiriant visus įrodymus ir užduoti klausimus liudytojams, ekspertams ir kitiems asmenims, kad teisminio nagrinėjimo metu išdėstytų savo argumentus dėl bylos, išskyrus 317¹ straipsnyje numatytus atvejus.

24. Konstitucijos 31 straipsnis garantuoja teisę į teisingą procesą ir išvardina konkrečias gynybos teises.

2000 m. rugsėjo 19 dieną Konstitucinis Teismas nutarė, kad Baudžiamojo proceso kodekso 267 straipsnio 5 punktas ir 317¹ straipsnio 1 dalis ta apimtimi, kuria negarantuojama teisiamašio teisė užduoti klausimus įslaptintiems liudytojams, išlaikant jų tapatybės slaptumą, nepateisinamai riboja teisiamašio teisę į gynybą, tuo pažeidžiant Konstitucijos 31 straipsnį.

TEISĖ

I. DĖL KONVENCIJOS 6 STRAIPSNIO 1 DALIES IR 3 DALIES D PUNKTO PAŽEIDIMO

25. Pareiškėjai skundėsi, kad buvo pažeisti Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis ir 3 dalies d punktas, kurie, kiek tai šiuo požiūriu reikšminga, numato:

„1. Kai yra sprendžiamas ... jam pareikšto kokio nors baudžiamojo kaltinimo klausimas, toks asmuo turi teisę, kad bylą ... viešumo sąlygomis teisingai išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir bešališkas teismas. ... .

3. Kiekvienas kaltinamas nusikaltimo padarymu asmuo turi mažiausiai šias teises: ...;

d) pats apklausti kaltinimo liudytojus arba turėti galimybę, kad tie liudytojai būtų apklausti, ir kad gynybos liudytojai būtų iškviesti ir apklausti tokiomis pat sąlygomis, kokios taikomos kaltinimo liudytojams; ... .“

26. Pareiškėjai skundėsi, kad jiems nebuvo užtikrintas teisingas procesas ir buvo pažeistos jų gynybos teisės, kadangi jie buvo nuteisti anoniminių parodymų, kurių nuodugnai neištyrė nei jie, nei jų atstovai, nei teismai, pagrindu.

27. Vyriausybė teigė, kad pareiškėjų nuteisimas nebuvo pagrįstas vien tik anonimiais parodymais ir jie nebuvo lemiami. Proceso metu trečiojo pareiškėjo prašymu buvo apklausti trys įvardinti liudytojai, o pirmojo ir antrojo pareiškėjų nuteisimas buvo pagrįstas trijų kitų kalinamųjų, nukentėjusiųjų, kolonijos personalo parodymais ir netiesioginiais įrodymais. Anot Vyriausybės, anoniminiai parodymai atvirame teismo posėdyje buvo perskaityti, kaip juos užrašė parengtinio tyrimo institucijos. Vėliau nei bylą nagrinėjęs

teismas, nei ją peržiūrėję teismai, nuodugniai netyrė anoniminių parodymų, nes pareiškėjai teismų to neprašė. Vyriausybė padarė išvadą, kad šioje byloje nebuvo pažeistos pareiškėjų gynybos teisės ir teisingo bylos nagrinėjimo principas.

28. Teismas primena, kad baudžiamosios bylos įrodymai paprastai turi būti pateikti viešame posėdyje, dalyvaujant kaltinamiesiems, siekiant užtikrinti rungtynišką nagrinėjimą. Šis principas turi išimčių, bet jos negali pažeisti gynybos teisių; pagal bendrą taisyklę 6 straipsnio 1 dalis ir 3 dalies d punktas reikalauja, kad kaltinamajam būtų suteikta adekvati ir reali galimybė ginčyti ir apklausti kaltinimo liudytoją arba tuo metu, kai jis duoda parodymus, arba vėliau (*Lüdi v. Switzerland*, no. 12433/86, 1992-06-15, Series A no. 238, p. 21, § 49).

29. 1996 m. kovo 26 dienos sprendime byloje *Doorson prieš Nyderlandus* (no. 20524/92, 1996-03-26, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-II, p. 470, § 69) ir 1997 m. balandžio 23 dienos sprendime byloje *Van Mechelen ir kiti prieš Nyderlandus* (nos. 21363/93, 21364/93, 21427/93, 22056/93, *Reports* 1997-III, p. 711, § 52) Teismas konstatavo, kad įslaptintų liudytojų parodymų naudojimas nuteisimui pagrįsti ne visais atvejais yra nesuderinamas su Konvencija. Tačiau jeigu kaltinimo liudytojų anonimiškumas išlaikomas, gynyba susiduria su tokiais apribojimais, kurių baudžiamajame procese paprastai neturėtų būti. Todėl Teismas pripažino, kad tokiais atvejais 6 straipsnio 1 dalis, imant kartu su 6 straipsnio 3 dalies d punktu, reikalauja, kad sunkumus, su kuriais susiduria gynyba, turi pakankamai atsverti teisminės valdžios institucijų naudojamos procedūros. Atsižvelgiant į tai, pareiškėjui neturėtų būti neleidžiama kvestionuoti įslaptintų liudytojų patikimumo (taip pat žr. *Kostovski v. the Netherlands*, no. 11454/85, 1989-11-20, Series A no. 166, p. 20, § 42). Be to, nuteisimas neturėtų būti grindžiamas vien tik anonimiais parodymais, ir jie neturėtų būti lemiami (žr. minėtą Teismo sprendimą *Van Mechelen and Others* byloje, p. 712, §§ 54–55).

30. Šioje byloje nebuvo teigiama, kad turi būti atsakyta bet kokio anoniminių parodymų naudojimo. Iš tikrųjų, atsižvelgiant į pareiškėjams inkriminuoto nusikaltimo (riausių kalėjime) pobūdį, valstybės valdžios institucijų taikyta įslaptintų liudytojų, kurie galėjo būti kartu su pareiškėjais kalėję asmenys, apsauga buvo pateisinama. Tačiau ši aplinkybė savaime negalėjo pateisinti bet kokio valstybės valdžios institucijų pasirinkto anoniminių parodymų naudojimo būdo.

31. Teismas pastebi, kad trečiasis pareiškėjas buvo nuteistas vien tik anoniminių parodymų pagrindu (žr. § 17 tekste). Nors, anot Vyriausybės, jam buvo leista atvirame teismo posėdyje bylos nagrinėjimo metu apklausti tris liudytojus, bet valstybės teismai jo nuteisimo negrindė jokiais Vyriausybės paminėtų liudytojų parodymais. Kadangi Konvencija iš esmės draudžia nuteisti remiantis vien tik anonimiais parodymais (žr. § 29 tekste), trečiojo pareiškėjo gynybos teisės ir teisė į teisingą bylos nagrinėjimą šiuo aspektu buvo pažeistos.

32. Dėl pirmojo ir antrojo pareiškėjų pažymima, kad jų kaltė buvo pripažinta remiantis atitinkamai 17 ir 19 įslaptintų liudytojų parodymais.

Tačiau pirmojo pareiškėjo apkaltinamasis nuosprendis buvo pagrįstas taip pat ir nukentėjusiojo bei penkių kolonijos personalo narių parodymais. Antrojo pareiškėjo apkaltinamasis nuosprendis taip pat buvo pagrįstas dviejų nukentėjusiųjų ir šešių kolonijos personalo narių parodymais. Be to, bylą nagrinėjęs teismas, pripažindamas pirmojo ir antrojo pareiškėjų kaltę, rėmėsi anksčiau duotais kalinamųjų J., S. ir T. parodymais ir netiesioginiais įrodymais, t.y. įvykio vietos apžiūros protokolu, daiktiniais įrodymais ir ekspertizių išvadomis (žr. §§ 15 ir 16 tekste). Nenustatyta, kad pirmasis ir antrasis pareiškėjai negalėjo ginčyti šios įrodymų prieš juos dalies, kaip reikalauja Konvencijos 6 straipsnio 1 ir 3 dalys.

Atsižvelgdamas į visa tai Teismas mano, kad pirmojo ir antrojo pareiškėjų nuteisimas nebuvo pagrįstas vien tik anonimiais parodymais ir jie nebuvo lemiami. Tačiau anoniminių parodymų, į kuriuos bylą nagrinėjęs teismas atsižvelgė, kiekis iš esmės parodė, kad šie parodymai buvo vienas iš pirmojo ir antrojo pareiškėjų nuteisimo pagrindų.

33. Taip pat pažymėta, kad bylą nagrinėjusiame teisme bei skunduose dėl nuosprendžio pirmasis ir antrasis pareiškėjai nurodė, kad anoniminiai parodymai buvo prieštaringi, nes įslaptinti liudytojai, kurie galimai buvo kiti kalinamieji, bendradarbiavo su kolonijos administracija, siekdami, kad su jais būtų geriau

elgiamasi, ar, atsižvelgiant į didelį riaušių mastą, išvengti baudžiamojo persekiojimo. Ši teiginį parėmė kiti kalinamieji, J., S. ir T., kurie pakeitė savo pirminius parodymus, apkaltinančius pirmąjį ir antrąjį pareiškėjus, pareiškdami, kad jie buvo verčiami duoti melagingus parodymus (žr. §§ 15, 16 ir 19 tekste).

34. Tačiau, nors ir buvo nurodyta, kad anoniminių parodymų patikimumo klausimas yra atviras, nei pirmasis ir antrasis pareiškėjai, nei jų atstovai negalėjo apklausti įslaptintų liudytojų. Be to, teismai nepasinaudojo įstatymų numatyta galimybe (Baudžiamojo proceso kodekso 156¹ ir 317¹ straipsniai) savo iniciatyva išnagrinėti anoniminių parodymų surinkimo būdą ir aplinkybes. Faktiškai šie parodymai buvo perskaityti bylą nagrinėjusiam teisme taip, kaip juos užrašė parengtinio tyrimo institucijos. Po to bylą nagrinėjęs teismas pasirėmė šiais anoniminių parodymų pirmojo ir antrojo pareiškėjų nuteisimui pagrįsti. Esant tokioms aplinkybėms, valstybės vidaus teisminės valdžios naudotos procedūros neatsvėrė pirmojo ir antrojo pareiškėjų gynybos teisių apribojimų. Tai, kad teismai neapklausė įslaptintų liudytojų ir nuodugniai neištyrė anoniminių parodymų surinkimo būdo ir aplinkybių, buvo nepriimtina pirmojo ir antrojo pareiškėjų gynybos teisių ir teisės į teisingą bylos nagrinėjimą, numatytų Konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje ir 3 dalies d punkte, prasme. Todėl šiuo aspektu šis straipsnis buvo pažeistas.

35. Taigi buvo pažeisti Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis ir 3 dalies d punktas.

II. KONVENCIJOS 41 STRAIPSNIO TAIKYMAS

36. Konvencijos 41 straipsnis numato:

„Jeigu Teismas nustato Konvencijos ar jos protokolų pažeidimą ir jeigu Aukštosios Susitariančiosios Šalies įstatymai leidžia tik iš dalies atlyginti pažeidimu padarytą žalą, tai prireikus Teismas gali priteisti nukentėjusiajai šaliai teisingą atlyginimą.“

37. Teismas pažymi, kad pareiškėjai nepateikė jokių reikalavimų pagal Konvencijos 41 straipsnį (žr. § 8 tekste). Taip pat pažymima, kad jiems buvo suteikta teisinė pagalba jų bylai vesti Teisme (žr. § 6 tekste).

38. Šiomis aplinkybėmis Teismas mano, kad jis neturi priimti sprendimo pagal 41 straipsnį.

DĖL ŠIŲ PRIEŽASČIŲ TEISMAS VIENBALSAI

Nustato, kad buvo pažeisti Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis ir 3 dalies d punktas;

Nustato, kad Teismas neturi priimti sprendimo pagal Konvencijos 41 straipsnį.

Surašyta anglų kalba ir paskelbta raštu 2002 m. kovo 28 dieną, remiantis Teismo reglamento 77 straipsnio 2 ir 3 dalimis.

Vincent BERGER
Kancleris

Georg RESS
Pirmininkas